

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000445

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-02-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Марущенко Катерина Юріївна

2. Kateryna Y. Marushchenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5411-6912

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 222

Назва наукової спеціальності: Медицина

Галузь / галузі знань: охорона здоров'я

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 222 "Медицина"

Дата захисту: 19-03-2025

Спеціальність за освітою: Лікувальна справа

Місце роботи здобувача: Українська військово-медична академія

Код за ЄДРПОУ: 22998499

Місцезнаходження: вул. Князів Острозьких, буд. 45/1, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 011

Повне найменування юридичної особи: Українська військово-медична академія

Код за ЄДРПОУ: 22998499

Місцезнаходження: вул. Князів Острозьких, буд. 45/1, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Українська військово-медична академія

Код за ЄДРПОУ: 22998499

Місцезнаходження: вул. Князів Острозьких, буд. 45/1, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 76.35.31.13

Тема дисертації:

1. Обґрунтування психогігієнічних заходів збереження та зміцнення ментального здоров'я військовослужбовців-учасників бойових дій
2. Justification of psychohygienic measures to preserve and strengthen the mental health of servicemen who participated in hostilities

Реферат:

1. У дисертації представлено оригінальне вирішення важливої наукової задачі в галузі військової охорони здоров'я щодо удосконалення психогігієнічних заходів збереження та зміцнення ментального здоров'я військовослужбовців-учасників бойових дій під час застосування військ (сил) і повоєнний період на основі обґрунтування удосконаленої концептуальної моделі системи психогігієнічних заходів зі збереження та зміцнення ментального здоров'я військовослужбовців в умовах особливого періоду та технології етапного надання медико-психологічної допомоги на різних рівнях медичного забезпечення військовослужбовців. Дослідження проведено із застосуванням відповідного методичного інструментарію, за допомогою якого здійснено: збір інформації, формування баз даних, їх обробку, аналіз і візуалізацію, обґрунтування і розробку психогігієнічних заходів збереження та зміцнення ментального здоров'я військовослужбовців-учасників бойових дій та впровадження їх окремих елементів в освітню діяльність УВМА та практичну діяльність

закладів охорони здоров'я Міністерства Оборони України Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що: виявлено особливості впливу різних шкідливих чинників бойового середовища на ментальне здоров'я військовослужбовців в сучасному збройному конфлікті, а також розроблено модель для підтримки прийняття рішення щодо індивідуальної оцінки адаптаційного потенціалу військовослужбовця за параметрами його чутливості до дії чинників бойової середовища; встановлено особливості динаміки змін основних показників ментального здоров'я військовослужбовців-учасників бойових, які полягають у нелінійності їх змін з 2014 року та характеризуються піковим рівнем розладів психіки та поведінки у 2015 та 2022 роках в загальній нозологічній структурі; виявлено особливості дизадаптаційних змін у військовослужбовців після участі у збройному конфлікті різної інтенсивності, які формують феноменологічну резилентність певної частини комбатантів, які не потребували психіатричної допомоги, витримувати бойові стреси і відновлюватися в складних обставинах, встановлено особливості впливу інформаційного чинника на характеристики ментального здоров'я у військовослужбовців, як первинного чинника, що формує негативні зміни у психоемоційному стані людини з незначними розладами ментального здоров'я; встановлено якісні та кількісні характеристики ментальних порушень та функціонального стану військовослужбовців-учасників бойових дій 2023 року, які потребували консультативної допомоги лікаря-психіатра та мали у 30 % ознаки поттравматичного стресового розладу, клінічно вираженої тривоги та депресії відповідно 22% та у 14% осіб; дістала подальшого розвитку концептуальна модель системи психогігієнічних заходів зі збереження та зміцнення ментального здоров'я військовослужбовців в умовах особливого періоду, яка спрямована на дестигматизацію та інтеграцію цих заходів на первинному, вторинному та третинному рівнях і включає технологію етапного надання медико-психологічної допомоги, що передбачає використання пацієнт-орієнтованої психосоціальної терапії, реабілітації та розширення низки відповідних психогігієнічних заходів на різних рівнях медичного забезпечення, а також визначено її прогнозовану медичну і соціальну ефективність. Практичне значення результатів дослідження полягає у тому, що вони стали підставою для розроблення вказівок щодо збереження психічного здоров'я військовослужбовців в зоні застосування військ (сил) та під час відновлення боєздатності військових частин (підрозділів), а також своєчасної діагностики та психопрофілактики розладів адаптації у військовослужбовців з бойовими пораненнями та травмами, впровадження яких сприятиме повноцінному забезпеченню виконання бойових завдань в зоні збройного конфлікту за рахунок зменшення рівня захворюваності на розлади психіки та поведінки, превенції суїцидальної та адиктивної поведінки, зменшенню рівня професійної дискваліфікації військовослужбовців, що дозволить зберегти кадровий потенціал та професійне довголіття військовослужбовців ЗС України. Розроблено удосконалену концептуальну модель системи психогігієнічних заходів зі збереження та зміцнення ментального здоров'я військовослужбовців в умовах особливого періоду, яка спрямована на дестигматизацію та інтеграцію цих заходів на первинному, вторинному та третинному рівнях і включає технологію етапного надання медико-психологічної допомоги, яка передбачає використання пацієнт-орієнтованої психосоціальної терапії, реабілітації та розширення низки відповідних психогігієнічних заходів на різних рівнях медичного забезпечення з використанням моделі підтримки прийняття рішення щодо індивідуальної оцінки адаптаційного потенціалу військовослужбовця за параметрами його чутливості до дії чинників бойової середовища.

2. The dissertation presents an original solution to an important scientific problem in the field of military health care concerning the improvement of psycho-hygienic measures to maintain and strengthen the mental health of servicemen who participated in hostilities during the deployment of troops (forces) and in the post-war period, based on the substantiation of an improved conceptual model of the system of psycho-hygienic measures to maintain and strengthen the mental health of military personnel in a special period and the technology of staged provision of medical and psychological assistance at different levels of medical care for military personnel. The study was conducted with the use of appropriate methodological tools, which allowed to collect information, create databases, process, analyze and visualize them, substantiate and develop psycho-hygienic measures to maintain and strengthen the mental health of military personnel participating in hostilities, and implement their

individual elements into the educational activities of the UMMA and the practical activities of the medical institutions of the MoD of Ukraine. The scientific novelty of the obtained results is that: the features of the impact of various harmful factors of the combat environment on the mental health of servicemen in a modern armed conflict were identified, and a model of decision support was developed for the individual assessment of the adaptive potential of a serviceman according to the parameters of his sensitivity to the impact of factors of the combat environment; the features of the dynamics of changes in the main indicators of the mental health of servicemen participating in combat were established, which consist in the non-linearity of their changes since 2014 and are characterised by a peak of mental and behavioral disorders in 2015 and 2022 in the general nosological structure; the characteristics of maladaptive changes in military personnel after participation in armed conflicts of various intensity were identified, which form the phenomenological resilience of a certain part of combatants who did not require psychiatric care, to withstand combat stress and recover in difficult circumstances, the characteristics of the influence of the information factor on the characteristics of mental health in military personnel were established as the primary factor that forms negative changes in the psycho-emotional state of a person with minor mental disorders; qualitative and quantitative characteristics of mental disorders and the functional state of servicemen who participated in hostilities in 2023, who required the consultative help of a psychiatrist and had 30% of signs of PTSD, clinically pronounced anxiety and depression in 22% and 14% of people, respectively, were established; the conceptual model of the system of psycho-hygienic measures to maintain and strengthen the mental health of military personnel in a special period was further developed, aimed at destigmatisation and integration of these measures at the primary, secondary and tertiary levels and including a technology of staged provision of medical and psychological care, which includes the use of patient-oriented psychosocial therapy, rehabilitation and expansion of a number of relevant psycho-hygienic measures at different levels of medical support, and its predicted medical and social effectiveness was also determined. The practical significance of the research is that it became the basis for the development of guidelines for maintaining the mental health of military personnel in the area of deployment of troops (forces) and during the restoration of combat readiness of military units (subunits), as well as for timely diagnostics and psychoprophylaxis of adjustment disorders in servicemen with combat wounds and injuries, the implementation of which will contribute to the full performance of combat tasks in the zone of armed conflict by reducing the incidence of mental and behavioral disorders, preventing suicidal and addictive behavior, and reducing the level of professional disqualification of servicemen, which will allow to preserve the personnel potential and professional longevity of servicemen of the Armed Forces of Ukraine. An improved conceptual model of the system of psycho-hygienic measures to preserve and strengthen mental health of military personnel in special periods was developed, aimed at destigmatisation and integration of these measures at the primary, secondary and tertiary levels and including a technology for staged provision of medical and psychological care, which includes the use of patient-oriented psychosocial therapy, rehabilitation and expansion of a number of relevant psycho-hygienic measures at different levels of medical support, using a decision-support model for individual assessment of a military personnel's adaptive potential according to the parameters of his sensitivity to the effects of combat environment factors.

Державний реєстраційний номер ДіР: 0120U101854

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Науки про життя, нові технології профілактики та лікування найпоширеніших захворювань

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Впровадження нових технологій та обладнання для якісного медичного обслуговування, лікування, фармацевтики

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Сиропятов О. Г., Дзеружинська Н. О., Марущенко К. Ю. Психологія страху на війні. Військова медицина України. 2019. № 2. С. 55-60. URL: <https://ujmm.org.ua/index.php/journal/article/view/74>

- 2. Особливості патогенезу бойового психічного розладу. Огляд літератури / Сиропятов О. Г., Дзеружинська Н. О., Форманчук С. В., Марущенко К. Ю., Горшков О. О. Сучасні аспекти військової медицини. 2020. Випуск 27. Частина 2. С. 273-286. URL: <https://doi.org/10.32751/2310-4910-2020-27-50>
- 3. Perception of operational environment conditions and situations as a prediction of adaptive potential in servicemen / Kalnysh V. V., Shvets A. V., Maltsev O. V., Sereda I. K., Kikh A.Yu., Marushchenko K.Yu. Zaporozhye medical journal. 2022. Vol. 24. Issue 4. P. 440-447. URL: <https://doi.org/10.14739/2310-1210.2022.4.255788>
- 4. Швець А. В., Кальниш В. В., Марущенко К. Ю. Особливості характеристик дизадаптації у військовослужбовців після перебування в зоні збройного конфлікту різної інтенсивності. Український журнал військової медицини. 2023. Т. 4. № 3. С. 38-48. URL: [https://doi.org/10.46847/ujmm.2023.3\(4\)-038](https://doi.org/10.46847/ujmm.2023.3(4)-038)
- 5. Особливості впливу інформаційного чинника на характеристики ментального здоров'я у військовослужбовців учасників бойових дій / Швець А. В., Марущенко К. Ю., Полюхович В. І., Пудайло М. П. Український журнал військової медицини. 2024. Т. 5. № 1. С. 24-31. URL: [https://doi.org/10.46847/ujmm.2024.1\(5\)-024](https://doi.org/10.46847/ujmm.2024.1(5)-024)
- 6. Typology and structure of servicemen motivation / Matsegora Y., Kolesnichenko O., Prykhodko I., Izbash S., Panok V., Marushchenko K., Rumiantsev Yu., Miloradova N. Romanian Journal of Military Medicine. 2022. Vol. CXXV. Issue 4. P. 693-707. URL: <https://doi.org/10.55453/rjmm.2022.125.4.22>
- 7. Social and psychological predictors of alcohol-related incidents involving servicemen / Kolesnichenko O., Matsehora Ya., Prykhodko I., Kravchenko O., Kyslyi V., Bayda M., Kryvokon N., Rumiantsev Yu., Marushchenko K., Pashchenko A. Romanian Journal of Military Medicine. 2022. Vol. CXXV Issue 4. P. 668-686. URL: <https://doi.org/10.55453/rjmm.2022.125.4.20>
- 8. Peculiarities of Military Values of Combatants with Signs of Post-traumatic Stress Reactions and Moral Traumas / Matsegora Y., Kolesnichenko O., Prykhodko I., Marushchenko K., Rumiantsev Yu., Tovma I., Gakh R., Prikhodko D. Romanian Journal of Military Medicine. 2023. Vol. CXXVI. Issue 4. P. 378-390. URL: <https://doi.org/10.55453/rjmm.2023.126.4.6>
- 9. Image of a Junior Officer in Military Personnel Participating in Combat Operations with Symptoms of Post-traumatic Stress Disorder / Matsegora Y., Kolesnichenko O., Prykhodko I., Kramchenkova V., Bolshakova A., Zaitseva O., Marushchenko K., Rumiantsev Yu., Tovma I. Romanian Journal of Military Medicine. 2023. Vol. CXXVI. Issue 3. P. 287-297. URL: <https://doi.org/10.55453/rjmm.2023.126.3.8>

Наукова (науково-технічна) продукція: проекти нормативних документів; методичні документи; аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість: поліпшення якості життя та здоров'я населення, ефективності діагностики та лікування хворих

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0120U101854

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Швець Андрій Володимирович

2. Andrew Shvets

Кваліфікація: д. мед. н., професор, 14.03.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9461-7129

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Українська військово-медична академія

Код за ЄДРПОУ: 22998499

Місцезнаходження: вул. Князів Острозьких, буд. 45/1, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зеленська Катерина Олексіївна

2. Kateryna O. Zelenska

Кваліфікація: к. мед. н., доц., 14.01.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9190-8211

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний медичний університет

Код за ЄДРПОУ: 01896866

Місцезнаходження: Проспект Науки, буд. 4, Харків, Харківський р-н., 61022, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хаустова Олена Олександрівна

2. Elena A. Haustova

Кваліфікація: д.мед.н., професор, 14.01.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-8262-5252

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Код за ЄДРПОУ: 02010787

Місцезнаходження: бульвар Тараса Шевченка, буд. 13, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство охорони здоров'я України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткаленко Олександр Миколайович
2. Oleksandr M. Tkalenko

Кваліфікація: к. мед. н., доц.

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1777-1560

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Українська військово-медична академія

Код за ЄДРПОУ: 22998499

Місцезнаходження: вул. Князів Острозьких, буд. 45/1, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ткачук Ірина Михайлівна
2. Iryna M. Tkachuk

Кваліфікація: д. мед. н., доц., 14.02.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6363-6821

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Українська військово-медична академія

Код за ЄДРПОУ: 22998499

Місцезнаходження: вул. Князів Острозьких, буд. 45/1, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Мороз Галина Зотівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Мороз Галина Зотівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Реєстратор

Зуй Надія Володимирівна

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна